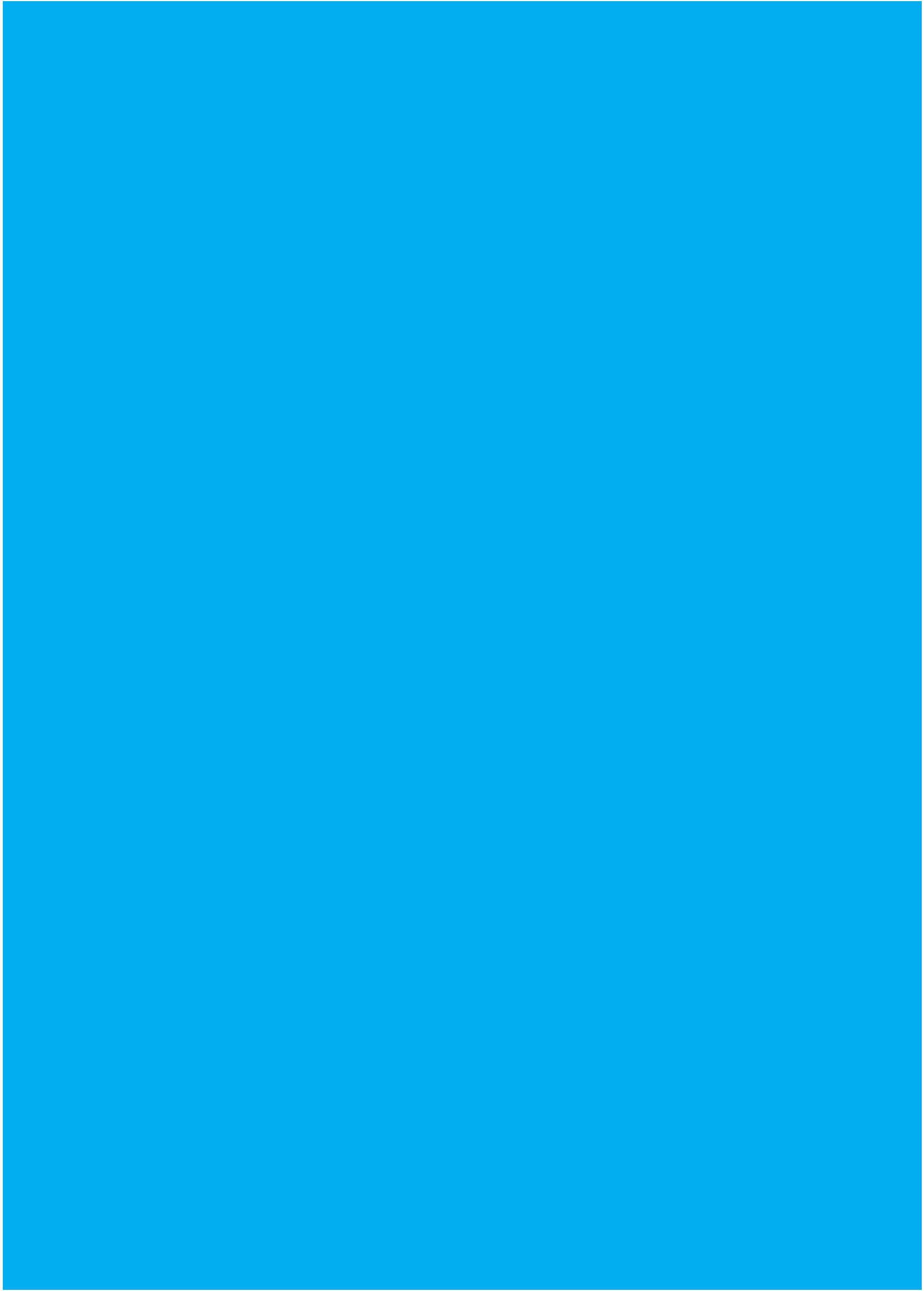

Liite 25

Kolarin Ristimellanjängän linnusto

Northland Mines Oy

Kolarin Ristimellanjänkkän linnusto

NORTHLAND MINES OY**KOLARIN RISTIMELLANJÄNKKÄN LINNUSTO**
20417

14.12.2012

Olli-Pekka Karlin, linnustoasiantuntija

Tuomas Väyrynen, luontokartoittaja (EAT)

Lapin Vesitutkimus Oy

SISÄLLYS

sivu

1. JOHDANTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	3
2. TULOKSET	3
2.1 LINJALASKENTA 14.6.2012	4
2.2 VESILINTULASKENNAT 4.6.2012	4
3. LAJISTON SUOJELUARVOT	5
3.1. VALTAKUNNALLISESTI UHANALAISET LAJIT	5
3.2. ALUEELLISESTI UHANALAISET LAJIT	5
3.3. EU:N LINTUDIREKTIIVIN LIITTEEN I LAJIT	5
3.4. SUOMEN VASTUULAJIT	5
4. YHTEENVETO	6
VIITTEET	7

Liitteet**Liite 1.** Selvitysalueen rajausta, linjalaskennan reittiä ja vesilintulaskentakohteita.

Pohjakartat copyright Maanmittauslaitos lupa nro 16/MML/12

Valokuvat © Olli-Pekka Karlin, LVT Oy

1. Johdanto ja tutkimusmenetelmät

Ristimellanjängän linjalaskenta toteutettiin maalintujen linjalaskennasta annettujen ohjeiden mukaisesti (Luonnontieteellinen keskusmuseo 2011, Koskimies & Väisänen 1988). Selvitysalueella laskettiin välillä 14.6. yksi linja. Vuorokauden sisällä laskenta ajoittui ohjeiden mukaisesti auringonnoususta aamupäivään, jolloin lintujen lauluaktiivisuus on korkeimmillaan. Linjalaskennassa edetään maastossa kuviteltua linjaa kävellen rauhallisesti (puoli tuntia – tunti kilometriä kohden), säännöllisesti pysähdellen ja ympäristöä havainnoiden. Kiikareita käytetään vain lintujen tunnistamiseen, ei niiden etsimiseen. Valtaosa linjalaskennan havainnoista on aina kuulohavaintoja. Havaitut linnut kirjataan laskentalomakkeille laskijan edestä ja sivuilta, mutta ei laskijan takaa, jotta välttyttiin laskemasta samoja lintuja uudelleen. Havainnot erotellaan laskijan molemmin puolin 25 metriin ulottuvalta pääsaralta sekä tämän ulkopuolelle jäävältä apusaralta. Pääsarka ja apusarka yhdessä muodostavat tutkimussaran. Tulosten käsittelyssä työyksikkö on pari, esimerkiksi tyypillinen havainto laulava koiras tuottaa yhden parin.

Selvitysalueen kosteikkolinnusto selvitettiin pistelaskentamenetelmällä yhteen kertaan 4.6.2012. Laskennat toteutetaan Koskimiehen ja Väisäsen (1988) antamien ohjeiden mukaisesti. Kosteikkolintulaskennan kohteina olivat Ristimellanjärvet (isompi ja pienempi lampi) ympäröivine soineen, Halinkojärvi sekä Ristimellanjängkä.

Maastolaskennat suoritti Olli-Pekka Karlin Lapin Vesitutkimus Oy:stä.

Kuva 1. Ristimellanjängkän reuna-alueita.

2. Tulokset

Linnuston laskennat suoritettiin kesäkuun aikana kahdella eri käyntikerralla. Ensimmäisellä kerralla kierrettiin lammet ja käytiin Ristimellanjängkän keskiosassa, toisella kerralla laskettiin linjalaskenta.

2.1 Linjalaskenta 14.6.2012

Linjalaskenta suoritettiin 14.6. aamuyön aikana sään ollessa hyvä. Linjan pituus oli 6 km. Linjan biotooppeina oli nuorta taimikkoa, nevaa, rämettä, tuoretta ja kuivaa kangasmetsää. Linjalaskennan havainnot on esitetty taulukossa 1. Laskennassa tavattiin yhteensä 26 lajia ja niiden yhteenlaskettu parimäärä oli 101. Laskennassa havaittiin alueellisesti tyypillinen linnusto runsaimpien lajien ollessa pajulintu, peippo ja järripeippo. Suolinnustoa havaittiin vain hyvin vähän. Kahlaajista runsain laji oli liro ja lisäksi havaittiin vain taivaanvuohi ja valkoviklo. Suo ympäristön varpuslinnuista linjalla esiintyivät yleisimmät lajit eli niittykirvinen ja keltävästäräkki. Laskennan mielenkiintoisimpia havaintoja olivat palokärki, kuukkelipoikue ja pohjansirkku.

Taulukko 1. Ristimellanjängän linjalaskennan tulokset.

Laji	Pääsarka	Apusarka	Yhteensä
pajulintu	6	15	21
peippo	9	5	14
järripeippo	7	7	14
punakylkirastas	3	5	8
pensastasku	3	2	5
niittykirvinen	2	2	4
metsäkirvinen		4	4
harmaasieppo	1	3	4
liro		4	4
kirjosieppo	1	2	3
punatulkku	2		2
rautiainen	1	1	2
kuukkeli	2		2
käki		2	2
pohjansirkku		1	1
keltävästäräkki	1		1
räkättirastas	1		1
laulurastas		1	1
leppälintu		1	1
punarinta		1	1
talitiainen	1		1
hömötiainen	1		1
käpytikka		1	1
palokärki		1	1
taivaanvuohi		1	1
valkoviklo		1	1
yhteensä			101

2.2 Vesilintulaskennat 4.6.2012

Alueen lammille suoritettiin piste- ja kiertolaskennat 4.6 sään ollessa +15 astetta, puolipilvinen, kello 12.00-14.30 välisenä aikana. Myöhemmin samana päivänä kiertolaskenta suoritettiin myös Ristimellanjängällä.

Tulokset on esitetty taulukossa 2. Kohteilla ei juurikaan havaittu lintuja.

Taulukko 2. Kosteikkolaskentakohteilla havaitut linnut (yksilöitä).

Ristimellanjärvet Halinkojärvi Ristimellanjängkä

telkkä	1	
taivaanvuohi		1

3. Lajiston suojeluarvot

3.1. Valtakunnallisesti uhanalaiset lajit

Selvitysalueen kartoituksissa havaittiin valtakunnallisessa uhanalaisuustarkastelussa kaksi vaarantuneeksi luokiteltua sekä yksi silmälläpidettäväksi luokiteltua lajia (taulukko 3).

Taulukko 3. Selvitysalueen kartoituksissa havaitut valtakunnallisesti uhanalaisiksi luokitellut lajit (Rassi ym. 2010). Selitys: erittäin uhanalainen (EN), vaarantuneet (VU) ja silmälläpidettävät (NT).

Laji		Status
niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	NT
keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	VU
pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	VU

3.2. Alueellisesti uhanalaiset lajit

Alueellisessa uhanalaisarviointissa (Rassi ym. 2001) Sodankylän selvitysalue kuuluu vyöhykkeeseen 4b: Pohjoisboreaalinen, Perä-Pohjola. Alueellisesti uhanalaisia lajeja ei havaittu.

3.3. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit

EU:n lintudirektiivissä liitteessä I on lueteltu ne lajit, jotka ovat yhteisön alueella erityisen suojelun kohteena (Ympäristöministeriö 2007). Näistä selvitysalueella havaittiin 2 lajia (taulukko 4).

Taulukko 4 Selvitysalueen kartoituksissa havaitut lintudirektiivin liitteen I lajit.

Laji	
liro	<i>Tringa glaurola</i>
palokärki	<i>Dryocopus martius</i>

3.4. Suomen vastuulajit

Suomen vastuulajit ovat lajeja, joiden säilyttämisessä Suomella on merkittävä kansainvälinen vastuu. Lajit on jaoteltu kolmeen luokkaan perustuen Suomen kannan osuuteen koko Euroopan kannasta. I-lajeista Suomen kannan koko on 15–30 %, II-lajeista Suomen osuus on 30–45 % ja III - lajeista osuus on yli 45 % Euroopan kannasta. Vastuulajeja alueella havaittiin 3 (taulukko 5).

Taulukko 5. Selvitysalueen kartoituksissa havaitut Suomen vastuulajit

Laji		Luokka
liro	<i>Tringa glareola</i>	II
leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	I
kuukkeli	<i>Perisoreus infaustus</i>	I

4. Yhteenveto

Kolarin Ristimellanjärvälle suoritettiin pienimuotoinen linnustoselvitys alkukesästä 2012. Selvityksessä laskettiin alueen järvien, lampien ja soiden kosteikkolinnusto, minkä lisäksi koko selvitysalueen linnusto selvitettiin linjalaskentamenetelmällä. Linnuston laskennat suoritettiin kesäkuun aikana kahdella eri käyntikerralla. Ensimmäisellä kerralla kierrettiin lammet sekä muut kosteikot ja toisella kerralla laskettiin linjalaskenta.

Linjalaskenta (6 km) suoritettiin 14.6. aamuyön aikana sään ollessa hyvä. Linjan biotooppeina oli nuorta taimikkoa, nevaa, rämettä, tuoretta ja kuivaa kangasmetsää. Laskennassa tavattiin yhteensä 26 lajia ja niiden yhteenlaskettu parimäärä oli 101. Laskennassa havaittiin alueellisesti tyypillinen linnusto runsaimpien lajien ollessa pajulintu, peippo ja järripeippo. Suolinnustoa havaittiin vain hyvin vähän. Kahlaajista runsain laji oli liro ja lisäksi havaittiin vain taivaanvuohi ja valkoviklo. Suoympäristön varpuslinnuista linjalla esiintyivät yleisimmät lajit eli niittykirvinen ja keltavästäräkki. Laskennan mielenkiintoisimpia havaintoja olivat palokärki, kuukkelipoikue ja pohjansirkku. Alueen lammille ja muille kosteikoille suoritettiin laskennat 4.6. Laskennassa ei tehty merkittäviä havaintoja.

Selvitysalueen kartoituksissa havaittiin valtakunnallisessa uhanalaisuustarkastelussa kaksi vaarantuneeksi luokiteltua lajia sekä yksi silmälläpidettäväksi luokiteltu laji. EU:n lintudirektiivissä liitteessä I havaittiin 2 lajia ja Suomen kansainvälisen suojelun vastuulajeja alueella havaittiin 3.

Kuva 2. Ristimellanjärvi.

Viitteet

Koskimies, P. & Väisänen, R. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. 2010: Suomen lajien uhanalaisuus 2010.

Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 685 s.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja Ympäristöministeriö. [Viitattu 4.11.2011]. Saatavissa: <<http://atlas3.lintuatlas.fi>>. ISBN 978-952-10-6918-5.

Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otavan kirjapaino. Keuruu.

Liite 1. Selvitysalueen raja, linjalaskennan reitti ja vesilintulaskentakohteet

